

החלטת הנהלה

מועד החלטה: 12/11/2025

מספר החלטה: 5875

נושא: הגדלת מכסת אגרו וולטאי בישובים חקלאיים בקו עימות

רקע מקוצר:

בהתאם למדיניות רמ"י, לישובים חקלאיים קיימת אפשרות להקים מיזם לייצור חשמל סולארי קרקעי בתחום המשבצת בהיקף של עד 250 דונם לישוב. בנוסף, קיימת אפשרות לישוב להקים מיזם אגרו-וולטאי בהיקף עד 500 דונם לישוב. הכללים להקמת מיזמים כאמור מוסדרים בפרקים 7.3, 8.12, לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל. בנוסף, קיימת הוראת שעה לעניין ישובי קו עימות בפרק 9.24 לפיה מיזם סולארי קרקעי בקו עימות יעמוד על עד 400 דונם ולעניין אגרו וולטאי נקבעה אפשרות למיזם משותף עם חילופי שטחים עד 1,500 דונם. מטרת ההצעה היא לייצר תמריץ לשימושים דואליים בקרקע שיעודדו פיתוח החקלאות לצד קידום יעדי האנרגיה, תוך ניהול גמיש של המשאב הקרקעי וניצולו המיטבי כיום וכן בראיה צופה פני-עתיד ולחזק את ישובי קו העימות. לפיכך, הנהלת הרשות מתבקשת לאשר לישובים חקלאיים בקו עימות אשר טרם מיצו את כל מכסת הסולארי הקרקעי העומדת לרשותם בהתאם לפרק 7.3.9 ופרק 9.24 לקובץ החלטות המועצה, צירוף של המכסה הבלתי מנוצלת, למכסת אגרו וולטאי הקבועה בפרק 7.3.14 לקובץ החלטות. זאת בכפוף לניצולן בפועל בתוך התקופה שנקבעה בפרק 9.24 (31.12.28). הצעה זו עולה בקנה אחד עם מדיניות מינהל התכנון ובפרט הולקחש"פ המתבטאת בקבלת החלטות הנותנות עדיפות ברורה למיזמים האגרו-וולטאים על פני מיזמים קרקעיים.

סוגיה לדיון:

רשות מקרקעי ישראל מובילה מדיניות עקבית של של דו-שימוש בניהול הקרקע, והדבר מתבטא בהחלטות המועצה אשר מעניקות תנאים מיטיבים לכל הפעילות הדואלית, דוגמת: סולארי על גגות, על מאגרים ומחלפים, גידור סולארי, וכיו"ב.

פרק 7.3 לקובץ החלטות המועצה מאפשר מכסות לישובים חקלאיים לצורך הקמת מיזמים סולאריים קרקעיים ואגרו-וולטאים. בפרק זה ניתן לראות את העדיפות אשר מוענקת למיזמים אגרו-וולטאים על פני מיזמים סולאריים קרקעיים.

בעת האחרונה ניכרת מגמה במינהל התכנון וגופים נוספים לתעדף את מיזמי האגרו-וולטאי על פני מיזמי הסולארי הקרקעי, וכך לאפשר שמירה על החקלאות לצד קידום יעדי האנרגיה של מדינת ישראל.

הכלים התכנוניים לפיתוח מתקני אנרגיה מתחדשת פוטו-וולטאים ואגרו-וולטאים, מוסדרים בתמא 1 פרק המתקנים הפוטו-וולטאי ובתמא 1/24 (בהפקדה) למתקנים אגרו וולטאיים. מדיניות מוסדות התכנון ובעיקר הוולקחש"פ מתבטאת בקבלת החלטות המעדיפות את המיזמים האגרו-וולטאים לעומת הפוטו-וולטאים, הן בהיבט של שמירה על השטחים הפתוחים והחקלאיים והן בהיבטי דו שימוש. ניתן לראות כי הוועדה מדגישה בהחלטותיה את חשיבות השמירה על קרקעות חקלאיות יצרניות לטובת ביטחון מזון, עיקרון אשר לא מתקיים במתקנים פוטו-וולטאיים קרקעיים.

בהיבטים של מדיניות ניהול הקרקע על ידי רמ"י, למיזמים אגרו-וולטאיים ישנם יתרונות משמעותיים על פני מיזמים סולאריים קרקעיים. בעוד שמתקנים סולאריים קרקעיים דורשים הסטת שטחים חקלאיים מפעילות ייצור

מזון לטובת ייצור אנרגיה בלבד, המודלים האגרו-וולטאיים מאפשרים שימוש כפול ויעיל בקרקע של חקלאות ואנרגיה מתחדשת במקביל.

שילוב זה תורם לשמירה על השימוש העיקרי שלשמו הוקצתה המשבצת החקלאית, הוא הפעילות החקלאית. הוא מעודד מדיניות של שימוש דואלי וניהול מיטבי של משאב מוגבל. זאת לצד הפקת הכנסה נוספת לחקלאי. בנוסף, מיזמים אלה עשויים למנוע נטישת החקלאות ולחזק את החוסן של הישובים.

נוסף על האמור, רמ"י מבקשת לחזק את ישובי קו העימות בתחום התעסוקה. סעיף 9.24(ט) קבע כי במיזם סולארי בישובי קו עימות תותר הקצאת קרקע בשטח של עד 400 דונם לישוב חקלאי.

לאור האמור, מוצע לאפשר לישוב חקלאי המצוי בקו עימות תוספת של דונמים לטובת מיזמי אגרו וולטאי על חשבון מכסת הסולארי הקרקעי הקבועה בהחלטות המועצה אשר לא נוצלה, וזאת ביחס של 1:1 (לא בכיוון ההפוך). יודגש, כי כל התנאים הקבועים בהחלטות המועצה ביחס למיזם אגרו-וולטאי, יחולו ביחס למיזם כולל השטח שמבוקש להמרה (כולל תקופת המימוש בהתאם לפרק 9.24).

בתאריך 12/11/2025 סוכם :

הנהלת הרשות מאשרת את הצעת האגף. הנושא כפוף לאישור המועצה.